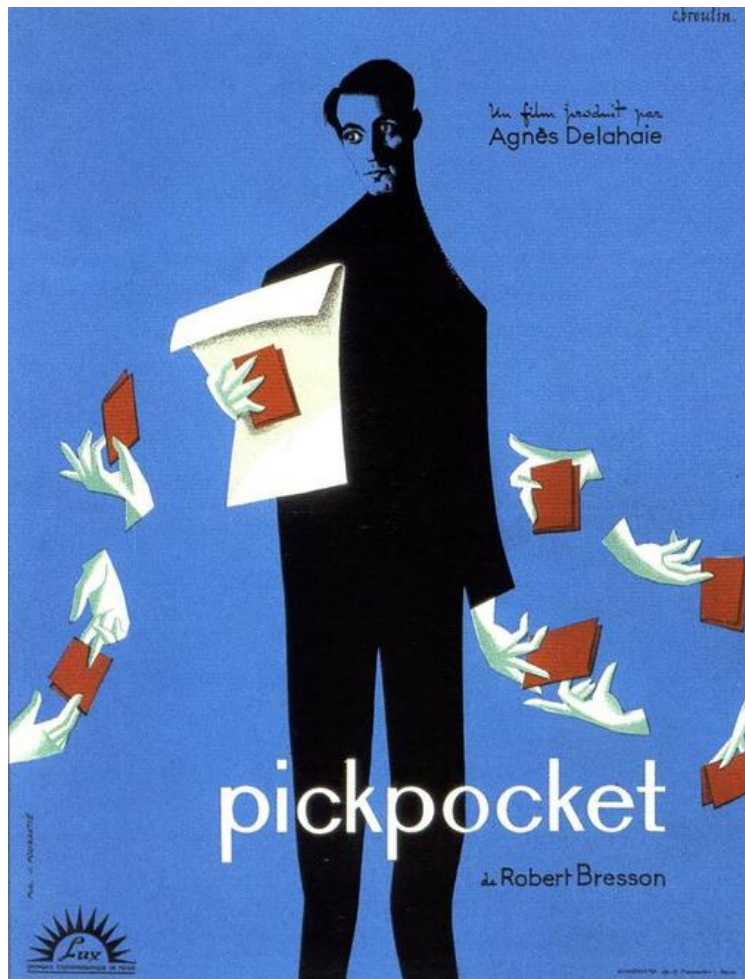

Εφαρμοσμένη εγκληματολογία: στο μυαλό ενός δράστη (2021)

Εργασία 1η
4 Απριλίου 2021

Μαρίνα Καλιαμούρη
Εκπαιδευόμενη

Φωτογραφία από τη Γαλλική ταινία: Ο Πορτοφολάς (1959), του σκηνοθέτη Ρομπέρ Μπρεσόν, που στηρίζεται στο έργο του Ντοστογιέφσκι, Έγκλημα και Τιμωρία.

Οργανωμένες ομάδες πορτοφολάδων, με τρόπους δράσης προσαρμοσμένους στα δρομολόγια του Ηλεκτρικού Σιδηροδρόμου από τον Πειραιά μέχρι την Κηφισιά, δρουν ανάμεσα στους 450.000 επιβάτες που διακινούνται καθημερινά! Οι πορτοφολάδες δεν προτιμούν το μέτρο γιατί είναι πολύ γρήγορο. Οι περισσότεροι συλληφθέντες είναι, Χιλιανοί τους οποίους φαίνεται να έχουν εκπαιδεύσει Έλληνες και Αλβανοί. Ο τζίρος του καθενός υπολογίζεται σε 600-800 ευρώ την ημέρα.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Nullum crimen nulle poene sine lege (κανένα έγκλημα, καμιά ποινή, χωρίς υφιστάμενο νόμο).

Ορισμός του εγκλήματος μέσα από τη νομική προσέγγιση: Έγκλημα είναι ό τι ορίζει ο νόμος (Βλάχου 2017).

Το Ποινικό Δίκαιο, δίνει έμφαση στη νομική διάσταση του εγκλήματος.

Η επιστήμη της Εγκληματολογίας δίνει έμφαση στην κοινωνική διάσταση του εγκλήματος.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Η νομική διάσταση, σύμφωνα με το παραπάνω ιστορικό:

Τα ανωτέρω εγκλήματα ανήκουν, με βάση το Ειδικό Ποινικό Δίκαιο, στην κατηγορία των εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας. Σύμφωνα με τον Ι. Μανωλεδάκη, στα Εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας (Άρθρα 372-384α ΠΚ), εκδόσεις Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη 1989, σελ. 13, το έννομο αγαθό της ιδιοκτησίας έχει διφυή χαρακτήρα: οντολογικό και δεοντολογικό. Η ιδιοκτησία είναι πράγμα που πρέπει να ανήκει σε συγκεκριμένο πρόσωπο σύμφωνα με το δίκαιο. Κατά συνέπεια και οι προσβολές του εννόμου τούτου αγαθού είναι βασικά δύο ειδών: εκείνες που στρέφονται κατά του πράγματος καθαυτό, οντολογικό στοιχείο (τα ανωτέρω αδικήματα δεν αφορούν αυτή την προσβολή), και εκείνες που στρέφονται κατά της νομικής (κοινωνικής) ιδιότητας του πράγματος να ανήκει σε συγκεκριμένο πρόσωπο και βλάπτουν έτσι το νομικό δέον σε συγκεκριμένη περίπτωση αναφορικά με τη σχέση του πράγματος προς συγκεκριμένο πρόσωπο (δεοντολογικό στοιχείο), χωρίς να θίγουν την υλική υπόσταση του πράγματος, σε αυτή την κατηγορία ανήκουν τα αδικήματα των κλοπών της περίπτωσης μας (αφαίρεση πορτοφολιών από τους ανυποψίαστους επιβάτες με σκοπό το οικονομικό όφελος των δραστών). Πρόκειται συγκεκριμένα για ιδιαίτερα διακεκριμένες μορφές κλοπών που τελέστηκαν στο χώρο του Ηλεκτρικού Σιδηρόδρομου, (αρ. 374, περ.γ ΠΚ), επειδή απειλούνται με ποινή κάθειρξης μέχρι 10 έτη, σε βαθμό δηλαδή κακουργήματος. Επίσης, αποτελεί ιδιαίτερα διακεκριμένη περίπτωση επειδή τα αδικήματα των κλοπών τελέστηκαν από περισσότερους ενωμένους για τη διάπραξη κλοπών. Η έντονη απαξία εδώ, βρίσκεται όχι πια στο αντικείμενο, τον τόπο ή τις συνθήκες των κλοπών αλλά στο υποκείμενο της. Πρόκειται για έγκλημα που τελείται κατά συμμετοχή (αρ.45 επ. ΠΚ) και μάλιστα οργανωμένη, προσβάλλοντας έτσι άμεσα όχι μόνο την συγκεκριμένη ιδιοκτησία, αλλά και το έννομο αγαθό της δημόσιας τάξης. Πρόκειται για σύνθετο έγκλημα, του οποίου η αντικειμενική υπόσταση περιλαμβάνει τόσο το στρεφόμενο κατά της δημόσιας τάξης έγκλημα της σύστασης και συμμορίας (αρ. 187 ΠΚ) όσο και το έγκλημα της κλοπής.

Μάλιστα πρόκειται για φαινομενική συρροή. Έτσι θα εφαρμοστεί η αρχή της απορρόφησης (Θεωρία της ποινής, Λ. Μαργαρίτη, Ν. Παρασκευόπουλου, εκδόσεις Σάκκουλα 1984, σελ. 205), σύμφωνα με την οποία η διάταξη που προβλέπει το σύνθετο ή πολύπρακτο έγκλημα απορροφά τη διάταξη συνθετικό και την απωθεί, δηλ

εδώ θα εφαρμοστεί μόνο η διάταξη του αρ. 374 ΠΚ στην οποία απορροφάται το πεδίο εφαρμογής τόσο της διάταξης του άρθρου 187 ΠΚ όσο και τα άρθρα των κλοπών.

Επίσης στην περίπτωση μας, έχουμε οργανωμένη γι' αυτόν το σκοπό (κλοπές) ένωση προσώπων με κατανομή ρόλων (εκπαιδευτές οι Έλληνες και οι Αλβανοί που δρουν ως ηθικοί αυτουργοί κι εκπαιδευόμενοι οι Χίλιανοί που δρουν ως φυσικοί αυτουργοί), με τον τρόπο αυτό αυξάνεται σε μεγάλο βαθμό η επικινδυνότητα της ομάδας και οι δράστες συνιστούν εγκληματική οργάνωση. Έτσι επιβάλλεται η άσκηση ποινικής δίωξης σε βαθμό κακουργήματος και η κράτηση τους μέχρι την εκδίκαση της υπόθεσης. Ως προς τους αλλοδαπούς δράστες, σύμφωνα με το ισχύον Δίκαιο Αλλοδαπών ως επικίνδυνοι για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια της Χώρας μας, επιβάλλεται δε η κράτησή τους και στη συνέχεια η Διοικητική Απέλαση, από τον οικείο Αστυνομικό Διευθυντή, άμεσα και χωρίς αναστολή από τον Εισαγγελέα (αρ. 44 ν. 2910/2001) με απαγόρευση εισόδου τους στην Χώρα και εγγραφή τους στον Εθνικό Κατάλογο Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών (Ε. Κ. ΚΑ.Α) και το Σύστημα Σέγκεν.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Ποιά από τις θεωρητικές προσεγγίσεις που εξετάστηκαν μέχρι τώρα ερμηνεύει κατά την γνώμη σας καλύτερα αυτού του είδους της πράξεις.

Η θετικιστική εγκληματολογία και συγκεκριμένα οι βιολογικές και ψυχολογικές ερμηνείες του εγκληματικού φαινομένου, μας οδηγούν στην πληρέστερη ανάλυση του σύνθετου εγκλήματος της κλοπής και της σύστασης εγκληματικής οργάνωσης της περίπτωσης που εξετάζουμε.

Ο Στ. Αλεξιάδης στο βιβλίο του Εγκληματολογία, εκδ.1985, στην ενότητα: Η διάκριση των εγκληματιών σε κατηγορίες, σελ 222 επ. αναφέρει ότι:

«Το ίδιο θεμέλιο, όπου στηρίχθηκαν η έρευνα της προσωπικότητας του εγκληματία και η διάγνωση της επικινδυνότητας του, αποτέλεσε τη βάση πάνω στην οποία οικοδομήθηκε η διάκριση των εγκληματιών σε κατηγορίες. Ήταν φυσικό να προηγηθούν και σ' αυτό το πεδίο οι ιταλοί θετικιστές, που πρώτοι αυτοί συγκέντρωσαν την προσοχή τους στο πρόσωπο του εγκληματία και έστρεψαν το επιστημονικό ενδιαφέρον προς την κατεύθυνση της πρόληψης του εγκλήματος.

Ήδη ο Lombroso, παράλληλα προς τον τύπο του «εκ γενετής» εγκληματία, ομιλεί για εγκληματίες καθ' έξη, από περίσταση, από πάθος, φρενοβλαβείς, ανήλικους κ.ά., τους οποίους εξετάζει ιδιαίτερα. Ειδικότερα, μάλιστα, τους από περίσταση εγκληματίες τους διέκρινε σε ψευτοεγκληματίες, στους οποίους κατέταξε τους από αμέλεια και τους πολιτικούς εγκληματίες, και σε εγκληματοειδείς, οι οποίοι –κατ' αυτόν-δεν είναι αληθινά εγκληματίες.

Πιο συστηματικός, ο Ferrì, έχοντας πάντα υπόψη του την αξιοποίηση κάθε θεωρητικής ιδέας μέσα στο σύστημα του της αντεγκληματικής πολιτικής, περιέγραψε πέντε κατηγορίες εγκληματιών, αντίστοιχες των διαφορετικών κατά περίπτωση αιτίων του εγκλήματος: i. τους παράφρονες και ii. τους «εκ γενετής» εγκληματίες· iii. τους κατά συνήθεια και iv. τους από περίσταση εγκληματίες· v. τους από πάθος εγκληματίες. Τη διάκριση αυτή ο Ferrì τη στήριξε, όπως προαναφέρθηκε, σε κριτήρια που αναφέρονταν στα αίτια της εγκληματικότητας (κατηγορίες i και ii: αίτια βιολογικά, ενδογενή· κατηγορίες iii και iv: αίτια κοινωνικά, εξωγενή· κατηγορία v: αίτια ψυχικά). Τα όρια διάκρισης των επιμέρους κατηγοριών («τάξεων») των εγκληματιών μεταξύ τους αποτέλεσαν ο βαθμός εκδήλωσης των πιο πάνω κριτηρίων

(αιτίων της εγκληματικότητας).

Παράλληλη γραμμή ακολούθησε και ο Garofalo, κατά τον οποίον η σπουδή των εγκληματιών επιβάλλει την ταξινόμηση τους σε «κλάσεις» και «τύπους», με κριτήριο την ποιότητα, την ποσότητα και τη διάρκεια του εγκληματικού κινήτρου (motivo criminoso).

Ήταν εύλογο, στο πλαίσιο του επιστημονικού ανταγωνισμού των δύο θετικών Σχολών (ιταλικής και γερμανικής), που αναπτύχθηκε στα τέλη του περασμένου αιώνα, τις ιταλικές ταξινομήσεις να ακολουθήσουν εκείνες των νεωτεριστών. Η σχετική κίνηση αναπτύχθηκε στους κόλπους της Διεθνούς Εγκληματολογικής Ένωσης. Ο εκ των ιδρυτών της αυστριακός ν. Listz συνέδεσε την κατάταξη των εγκληματιών σε κατηγορίες με τη διάκριση των σκοπών της ποινής (εκφοβισμός – βελτίωση - εξασφάλιση) και με βάση αυτή διέκρινε: i. κατά περίπτωση εγκληματίες· ii. βελτιώσιμους εξ ιδιοσυστασίας εγκληματίες· iii. αβελτίωτους εξ ιδιοσυστασίας εγκληματίες. Ο -επίσης ένας των ιδρυτών της ίδιας Ένωσης- βέλγος Prins ξεχώρισε τρεις ομάδες εγκληματιών, στις οποίες κατέταξε: i. τους πρωτόπειρους και τους επ' ευκαιρία εγκληματίες· ii. τους κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια εγκληματίες (σ' αυτήν την κατηγορία κατέταξε και τους υπότροπους)· iii. τους ανώμαλους ή εκφυλισμένους εγκληματίες. Ως πρόδρομος των εν λόγω δύο κατατάξεων (του ν. Listz και του Prins) φέρεται ο αυστριακός W. Wahlberg, ο οποίος πρώτος διέκρινε τους εγκληματίες σε δύο βασικές κατηγορίες: i. Καθ' έξη εγκληματίες· ii. από περίπτωση εγκληματίες.

Κάπου ανάμεσα στα δύο ρεύματα θα μπορούσε να τοποθετηθεί η μεταγενέστερη κατάταξη του γερμανού ψυχίατρου-εγκληματολόγου Aschaffenburg, ο οποίος διέκρινε επτά κατηγορίες εγκληματιών: i. από περίπτωση· ii. από πάθος· iii. Επ' ευκαιρία· iv. με προμελέτη· v. υπότροπος· vi. κατά συνήθεια· vii. Κατ' επάγγελμα.»

Παρατηρούμε με βάση τα παραπάνω ότι από τον 19ο Άι καθιερώνεται καταρχήν η Θετική - Θετικιστική μέθοδος μελέτης του ανθρώπου και των κοινωνιών, από το ειδικό προς το γενικό, δηλαδή, οι μέθοδοι των φυσικών επιστημών μπορούν να εφαρμοσθούν και στον κοινωνικό κόσμο και ειδικότερα και στην επιστήμη της Εγκληματολογίας. Μεγάλη σημασία εξάλλου δίδεται στην θεωρία που διατύπωσε ο Δαρβίνος το 1859 και αφορά στην εξέλιξη των ειδών: είναι φυσικό να επικρατούν οι ικανότεροι στην εξέλιξη των ειδών.

Αλλά και στην συνέχεια στη σελ 259 επ. γίνεται διάκριση των εγκληματιών ως εξής: « Γ. Νομικο-κοινωνικά κριτήρια: ιθαγένεια, οργάνωση, ιδεολογία.....

Ορισμένες τέτοιες κατηγορίες εγκληματιών εξετάζονται στη συνέχεια.

ια) Οι οργανωμένοι εγκληματίες

Η εγκληματική δράση είτε αποτελεί περιστατικό, που εμφανίζεται στη ζωή του ατόμου περιστασιακά (αν συντρέξουν συγκεκριμένες συνθήκες ή αν παρουσιαστούν κατάλληλες ευκαιρίες), είτε συνιστά συστηματική δραστηριότητα που κατά κανόνα ασκείται με κατάλληλη οργάνωση του εγκληματία (προετοιμασία, εξάσκηση, εξοπλισμός, μελέτη της δράσης κλπ.). Οι περιπτώσεις που συγκέντρωσαν ιδιαίτερα την προσοχή είναι των εγκληματιών που συνδέουν την εγκληματική με την επαγγελματική δραστηριότητα τους και εκείνων που συσσωματώνονται σε οργανώσεις με αποκλειστικό ή κύριο σκοπό την επίδοση τους σε εγκληματική δραστηριότητα. Πρόκειται δηλ. στην πρώτη περίπτωση για τους εγκληματίες επαγγελματίες και στη δεύτερη για τους εγκληματίες που είναι οργανωμένοι σε εγκληματικές συμμορίες.

ι) Οι εγκληματίες επαγγελματίες

Η άσκηση ορισμένων επαγγελμάτων είτε λόγω του είδους τους είτε λόγω της φύσης τους διευκολύνει σημαντικά την εγκληματική δραστηριότητα..... Αποκαλύφθηκε η μεγάλη έκταση της σε στρώματα του πληθυσμού που παλιότερα δεν θεωρούνταν πως είχαν σημαντική συμμετοχή στην εγκληματικότητα. Προς την κατεύθυνση αυτή πρωτοποριακό υπήρξε το έργο του Sutherland για τους εγκληματίες με άσπρα κολάρα (white collar crime), που γρήγορα επεξέτεινε το ενδιαφέρον στην οικονομική εγκληματικότητα (economic crime), που για άλλους εξειδικεύεται για άλλους ταυτίζεται με την επαγγελματική εγκληματικότητα (occupational crime).»

Ανεξάρτητα όμως από το επάγγελμα, ο Sutherland, στο βιβλίο του ο Επαγγελματίας κλέφτης, που επηρεάζεται από τη Σχολή Σικάγο και τις Κοινωνιολογικές θεωρίες του 19ου, 20αι. αναφέρει ότι:

Η εγκληματική συμπεριφορά μαθαίνεται όπως οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα.

Συγκεκριμένα στο παραπάνω βιβλίο, παρουσιάζεται η κλοπή ως ομαδική δραστηριότητα και τρόπος ζωής, μέσα από την βιογραφία ενός επί σειρά ετών πορτοφολά και κλέφτη καταστημάτων λιανικής πώλησης. Στην ιστορία αυτή η κλοπή μαθαίνεται κι εξασκείται όπως οποιαδήποτε άλλη επαγγελματική δραστηριότητα.

Το άτομο με την ένταξη του στην οργανωμένη ομάδα επαγγελματιών κλεφτών περνάει μια δοκιμαστική περίοδο κι εκπαιδεύεται στην απόκτηση των αναγκαίων δεξιοτήτων, τεχνικών κανόνων, συμπεριφοράς και διασυνδέσεων ώστε να γίνει ένας επιτυχημένος κλέφτης.

Στο τέλος ο επαγγελματίας κλέφτης συνάπτει μια άτυπη συμμαχία με αστυνομικούς, δικαστές, δικηγόρους, πολιτικούς, ακόμη και με τα ίδια τα θύματα προκειμένου να διαφύγει της σύλληψης και της τιμωρίας, προσφέροντας τους οικονομικά ανταλλάγματα.

«Στ Αλεξιάδη συνέχεια: α) Οι συμμορίες εγκληματιών

Η συνένωση της δράσης πολλών εγκληματιών είναι ενδεχόμενο να εμφανίζεται ως συμπτωματική, περιορισμένη στη διάπραξη συγκεκριμένου εγκλήματος (η περίπτωση αυτή που δεν ενδιαφέρει εδώ αντιμετωπίζεται με τις διατάξεις του Π.Κ. περί «συμμετοχής», αρθρ. 45 επ. Π.Κ., και περί «συστάσεως», αρθρ. 187 Π.Κ.), είτε διάρκειας με τη μορφή εγκληματικής ομάδας, τα μέλη της οποίας διακατέχονται από πνεύμα κοινής συνεργασίας. Στη δεύτερη περίπτωση γίνεται λόγος για συμμορία εγκληματιών. Οι λόγοι αυτής της συνεργασίας καθορίζουν τους δεσμούς και το πνεύμα αλληλεγγύης που μπορεί να υπάρχει μεταξύ των μελών της συμμορίας. Ο ίδιος αυτός παράγοντας καθορίζει και τη μορφή της.

Η ύπαρξη ή όχι (αξιόλογης) οργάνωσης, της δομής και της λειτουργίας τους, διαχωρίζει τις συμμορίες των εγκληματιών σε δύο είδη: εκείνες που δρουν χωρίς οργάνωση και τις οργανωμένες συμμορίες.

αα. Οι χωρίς οργάνωση συμμορίες δημιουργούνται είτε αυθόρμητα είτε περιστασιακά για λόγους που κατά κανόνα ποικίλουν (οικονομικούς, πολιτικούς, διασκέδασης, απόκτησης δύναμης κ.ά.) και διαλύονται επίσης σχετικά εύκολα. Η εκλογή ενός «αρχηγού» και η ιεράρχηση των μελών στηρίζεται περισσότερο στη σωματική δύναμη τους παρά σε άλλες ικανότητες. Η μακρόχρονη δράση τους επιφέρει, ωστόσο, με το χρόνο καταμερισμό ειδικοτήτων και καθηκόντων, ώστε δεν αποκλείεται η εξέλιξη τους σε οργανωμένες συμμορίες. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν κατά κανόνα οι συμμορίες ανηλίκων, ληστών, λαθρεμπόρων κ.ά.

ββ. Οι οργανωμένες συμμορίες εγκληματιών αποτελούσαν από παλιά άλυτο πρόβλημα της εναντίον τους αντεγκληματικής πολιτικής. Ο αυστηρά μυστικός χαρακτήρας τους (κώδικας της omerta), η αλληλεγγύη των μελών τους (από συναισθηματικούς δεσμούς ή φόβο), η οικονομική δύναμη τους και η προσαρμογή

της δραστηριότητας τους στις σύγχρονες κοινωνικές συνθήκες με άσκηση παράλληλα και νόμιμων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων είναι οι σημαντικότεροι από τους λόγους της συντήρησής τους στο χρόνο. Εξάλλου, η εξάπλωση τους πέρα από το χώρο του υπο-κόσμου στα ψηλότερα κοινωνικά στρώματα, οι επαφές και οι δεσμοί τους με πολιτικούς αποτελούν τους κύριους παράγοντες της αναποτελεσματικότητας των παραδοσιακών μέτρων του ποινικού δικαίου. Κύριο χώρο των δραστηριοτήτων τους δεν αποτελούν πλέον οι παλιάς τεχνικής ένοπλες ληστείες αλλά τα τυχερά παιχνίδια, η εκμετάλλευση οίκων ανοχής, οι εκβιάσεις (συνηθέστερα με τη μορφή της «προστασίας»: racketeering), οι τοκογλυφίες, το λαθρεμπόριο (όπλων, ναρκωτικών κλπ.), καθώς και νόμιμες δραστηριότητες (εργολαβίες, εκμεταλλεύσεις πηγών ενέργειας, εμπόριο ποτών, τροφίμων κ.ά), που όμως ασκούνται συχνά με παράνομους τρόπους. Συνήθεις μέθοδοι στις οποίες καταφεύγουν είναι η εξασφάλιση μονοπωλίων (κατά κανόνα με αχρήστευση των ανταγωνιστών), η τρομοκρατία, η άσκηση βίας κ.ά., παράλληλα με τη διαφθορά των οργάνων που έχουν ως έργο τους την καταπολέμηση τους.

ιβ) Οι αλλοδαποί εγκληματίες

.... Μ' αυτό το πνεύμα οι πρώτες ρυθμίσεις αναφέρονταν κυρίως στον προσδιορισμό της έκτασης εφαρμογής των ποινικών νόμων (αρθρ. 5 επ. Π.Κ.) και κατά δεύτερο λόγο στην αναγνώριση αλλοδαπών ποινικών αποφάσεων (αρθρ. 11 Π.Κ.). Μικρή ήταν η σημασία των αλλοδαπών που μπορεί να απασχολούσαν τα ποινικά δικαστήρια για διάπραξη των αποκαλουμένων «διεθνών εγκλημάτων». Οι σχετικές διατάξεις απέκτησαν ιδιαίτερη σημασία και γεννήθηκε γι' αυτό η ανάγκη συμπλήρωσής τους, όταν ή όπου οι αλλοδαποί άρχισαν να συγκεντρώνουν το ενδιαφέρον είτε από την αύξηση του αριθμού είτε από τη βαρύτητα των εγκλημάτων τους.]

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Ποια αντιμετώπιση θα μπορούσε να αποδειχθεί αποτελεσματική για την δράση των ως άνω ατόμων και ποιο κόστος αντιμετώπισης τους θα ήταν μεγαλύτερο, ανάλογα με την πολιτική που θα επιλέξετε ή δεν θα επιλέξετε.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσιοποίησε η Ελληνική Στατιστική Αρχή για το 2019 (βάσει της Στατιστικής Επετηρίδας της Ελληνικής Αστυνομίας είχαν διαπραχθεί σε ολόκληρη την Ελληνική Επικράτεια 124.952 εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας (αποτελεί το 56,7% επί του συνόλου των αδικημάτων) από αυτά τα 113.706 αποτελούν κλοπές. Δηλαδή το μεγαλύτερο μέρος των αδικημάτων κατά της ιδιοκτησίας είναι οι κλοπές κι αυτό γιατί έχει τα εξής χαρακτηριστικά που την κάνουν δημοφιλή και προσιτή στους εγκληματίες αυτού του είδους: 1) Απλότητα κατά την εκτέλεση της. 2) Συντομία διάπραξης (διαρκεί ακόμη και μερικά δευτερόλεπτα). 3) Συχνότητα κατά την τέλεση της επειδή το κέρδος από αυτή δεν είναι ιδιαίτερα μεγάλο και ο δράστης διαπράττει πολλές κλοπές για να το αντισταθμίσει. Όλα αυτά συνάδουν με τα στοιχεία της περίπτωσης που εξετάζουμε.

Συνεπώς είναι άμεση επιτακτική ανάγκη που την επιβάλλουν λόγοι δημόσιας ασφάλειας και δημοσίου συμφέροντος να ενεργήσουμε έτσι, ώστε να πατάξουμε τα εν λόγω αδικήματα που έχουν πάρει διαστάσεις πανδημίας, σταδιακά από την δεκαετία του 1990 που κατέφθασαν στην Ελλάδα μεγάλος αριθμός μεταναστών από γειτονικές χώρες (κυρίως Αλβανοί) αλλά και στην συνέχεια από πιο μακρινές χώρες όπως η Χιλή κ.α.

Στα πλαίσια της αντεγκληματικής πολιτικής πρέπει να αναλυθούν τα στοιχεία που δημιουργούν ευκαιρίες για τους δράστες και ο τρόπος σκέψης των δραστών ώστε να τους δημιουργηθούν εμπόδια, όπως αλλαγή στην ρουτίνα, ανάπτυξη από κάθε άτομο προσωπικών στρατηγικών αυτοπροστασίας, αύξηση δυνητικών φυλάκων. (Felson 1997, Noir 2019).

Οι περιβαλλοντικές θεωρίες για την πρόληψη και την καταστολή του εγκλήματος μπορούν να οδηγήσουν στην υλοποίηση μιας αποτελεσματικής αντεγκληματικής πολιτικής.

Η Σχολή Σικάγο τέλη 19ου αι. (Chicago school 1920-1930), είναι η σπουδαιότερη σχολή της κοινωνιολογικής εγκληματολογίας. Σύμφωνα με αυτή, η

εγκληματικότητα οφείλεται στην κοινωνική αποδιοργάνωση κι όχι στα άτομα (Σπινέλλη 2005).

Η Σχολή του Αρχιτεκτονικού Ντεντερμινισμού (1960), αναφέρεται στα χαρακτηριστικά του οικιστικού περιβάλλοντος που είναι εγκληματογόνα. Η ανάπλαση των συνοικιών θα οδηγήσει άμεσα στην αλλαγή της συμπεριφοράς.

Το μοντέλο σπασμένων παραθύρων (1982), που αναπτύχθηκε στην Αμερική, σύμφωνα με το οποίο, η αισθητική παραμέληση της περιοχής, επιφέρει δυσμενείς συνέπειες για τους κατοίκους της με την διευκόλυνση των εγκληματιών και την υποβάθμιση της ποιότητας ζωής.

Η κοινωνία-φρούριο, είναι η θεωρία που αναπτύχθηκε για την προστατευόμενη κοινωνία με προφυλακτικά και κατασταλτικά μέσα.

Ο μεγάλος αδερφός, αποτελεί προφητικό έργο του George Orwell (1949), σύμφωνα με το οποίο όλοι παρακολουθούνται, έτσι, ώστε να ρυθμίζονται και να ελέγχονται συμπεριφορές, συνειδήσεις και πράξεις.

Η θεωρία των επαναλαμβανόμενων δραστηριοτήτων (1979), σύμφωνα με την οποία, το έγκλημα τελείται όταν ένας στόχος είναι ελκυστικός, βρίσκεται την κατάλληλη ώρα, στον κατάλληλο τόπο, ανυποψίαστος, χωρίς προστασία, συνεπώς η προσκόλληση των εγκληματολόγων στον δράστη και η παράβλεψη της μελέτης του θύματος καθιστά την επιστήμη της Εγκληματολογίας αναποτελεσματική. Μόλις μετά το 2000 άρχισε να γίνεται ευρέως αποδεκτή η θεωρία αυτή.

Έτσι επιβάλλεται καταρχήν η αποτελεσματική αστυνόμευση του συγκεκριμένου σιδηροδρομικού σταθμού και μέσα στα τρένα, η συνεχής επιτήρηση και ο έλεγχος της αντικοινωνικής συμπεριφοράς ώστε να προστατεύονται οι επιβάτες.

Η αποκατάσταση της τάξης και η αισθητική του περιβάλλοντος στους χώρους του σιδηροδρομικού σταθμού και των τρένων, η καθαριότητα, η φροντίδα.

Η αλλαγή των δρομολογίων, η αιφνιδιαστική αλλαγή στον τρόπο εποπτείας του χώρου, ώστε να επέλθει αλλαγή της ρουτίνας που αποδιοργανώνει την δραστηριότητα των εν λόγω δραστών.

Η συνεχής ανάπτυξη προσωπικών στρατηγικών αυτοπροστασίας των πολιτών και κυρίως των επιβατών. Η αύξηση δυνητικών φυλάκων.

Όλα τα παραπάνω δεν επιβαρύνουν την οικονομία ή την επιβαρύνουν ελάχιστα αφού γίνονται στα πλαίσια της παροχής υπηρεσιών δημόσιας ασφάλειας από το κράτος.

Μεγαλύτερη οικονομική επιβάρυνση επέρχεται με την τοποθέτηση σύγχρονων τεχνικών μέσων (κάμερες κι οθόνες στις στάσεις και στο εσωτερικό των τρένων). Επίσης στην περίπτωση αυτή ελλοχεύει ο κίνδυνος της θεωρίας του μεγάλου αδερφού, αλλά η ασφάλεια των επιβατών και η πάταξη του εγκλήματος επιβάλουν την χρήση τέτοιων τεχνολογιών με παράλληλη χρήση του απορρήτου και της Αρχής προσωπικών δεδομένων.

Εξάλλου ένα πολύ αποτελεσματικό είδος ποινής είναι η υποχρεωτική κοινωνική αλλά και χειρωνακτική εργασία (βλ. υπόθεση διάσημης κλεπτομανούς Αμερικανίδας ηθοποιού). Η έκτιση της ποινής με παροχή από τον καθένα καταδικασθέντα δωρεάν υπηρεσιών σε τομείς της καθαριότητας, κατασκευής, κοινωνικών υπηρεσιών σε αρρώστους, ΑΜΕΑ κτλ.

Η ποινή αυτή θα μπορούσε να επιφέρει μείωση των εξόδων του κράτους, αφού οι ανωτέρω εργασίες θα παρέχονται δωρεάν από τον μεγάλο αριθμό των καταδικασθέντων για τα εν λόγω αδικήματα, ενώ παράλληλα επειδή σχετίζεται με την θεωρία της ετικέτας (Λαμπροπούλου 2018) θα έχει ως αποτέλεσμα να αντιμετωπισθούν οι παραβάτες έξω από το τυπικό σύστημα της δικαιοσύνης, ώστε να αποτραπεί ο στιγματισμός τους, να σπάσει ο φαύλος κύκλος της παράνομης συμπεριφοράς τους και να αντιμετωπισθεί έτσι πιο αποτελεσματικά το έγκλημα.

Η πολιτισμική ανάπτυξη στον συγκεκριμένο χώρο με τοποθέτηση έργων τέχνης, εκθέσεων ζωγραφικής, φωτογραφίας, η μουσική μπορεί να συμβάλει επικουρικά στην αποτελεσματική αντιμετώπιση των εν λόγω εγκλημάτων, αφού ο Πολιτισμός εξημερώνει τον άνθρωπο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Βλάχου, 2017
2. Μανωλεδάκης. Εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας, 1989, σελ.13επ.
3. Παρασκευόπουλος, Μαργαρίτης. Θεωρία της ποινής, 1984, σελ.205επ.
4. Αλεξιάδης, Εγκληματολογία 1, 1985, σελ.222επ., 259επ.
5. Λαμπροπούλου 1997, 2018
6. Σπινέλλη, 2005
7. Felson, 1997
8. Noir, 2019
9. George Orwell, 1949